

ІНТЕРЕСИ ТА ПЕРЕВАГИ СТОРІН ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА

© 2014 СОЛОДОВНИК О. О.

УДК 334.012

Солодовник О. О. Інтереси та переваги сторін державно-приватного партнерства

Мета статті полягає у визначенні інтересів учасників сучасних державно-приватних партнерств та обґрунтуванні переваг, яких вони набувають у такій взаємодії, для вироблення дієвих механізмів стимулювання ділової активності в цій сфері та формування комунікативних стратегій для кожного проекту державно-приватного партнерства. Дослідження історичних аспектів формування і розвитку партнерських відносин держави і бізнесу дозволило встановити зміни в цільових орієнтирах сучасних державно-приватних партнерств, які в роботі конкретизовано стосовно інтересів держави, приватних структур і суспільства. Аналізуючи унікальні характеристики кожного з партнерів, було встановлено, що така форма співпраці сприяє більш повній реалізації властивих їм функцій, мінімізації їх «слабкості» і отриманню додаткових вигод у формі переваг. У результаті дослідження було визначено і систематизовано переваги державного і приватного партнерів, яких вони набувають у такій взаємодії, а також переваги проекту, що реалізується на умовах державно-приватного партнерства. Обґрунтовано, що поширення цієї інформації серед потенційних партнерів і громадськості сприятиме розвитку державно-приватного партнерства в Україні та забезпечить позитивне сприйняття суспільством відповідних проектів. Перспективою подальших досліджень у даному напрямі є розробка стратегії розвитку державно-приватного партнерства в Україні і рекомендацій щодо формування комунікативних стратегій для проектів державно-приватного партнерства.

Ключові слова: державно-приватне партнерство, інтереси учасників партнерства, переваги партнера.

Бібл.: 11.

Солодовник Олеся Олександрівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів та кредиту, Харківський національний університет будівництва та архітектури (вул. Сумська, 40, Харків, 61002, Україна)

E-mail: solodovnico@rambler.ru

УДК 334.012

UDC 334.012

Солодовник О. А. Интересы и преимущества сторон государственно-частного партнерства

Целью статьи является определение интересов участников современных государственно-частных партнерств и обоснование преимуществ, которые они приобретают в таком взаимодействии, для выработки действенных механизмов стимулирования деловой активности в этой сфере и формирования коммуникативных стратегий для каждого проекта государственно-частного партнерства. Исследование исторических аспектов формирования и развития партнерских отношений государства и бизнеса позволило установить изменения в целевых ориентирах современных государственно-частных партнерств, которые в работе конкретизированы в разрезе интересов государства, частных структур и общества. На основе анализа уникальных характеристик каждого из партнеров установлено, что такая форма сотрудничества способствует более полной реализации свойственных им функций, минимизации их «слабости» и получению дополнительных выгод в форме преимуществ. В результате исследования были определены и систематизированы преимущества государственного и частного партнеров, которые они приобретают в таком взаимодействии, а также преимущества проекта, реализуемого на условиях государственно-частного партнерства. Обосновано, что распространение этой информации среди потенциальных партнеров и общественности будет способствовать развитию государственно-частного партнерства в Украине и обеспечит позитивное восприятие обществом соответствующих проектов. Перспективами последующих исследований в данном направлении является разработка стратегии развития государственно-частного партнерства в Украине и рекомендаций по формированию коммуникативных стратегий для проектов государственно-частного партнерства.

Ключевые слова: государственно-частное партнерство, интересы участников партнерства, преимущества партнера.

Библ.: 11.

Солодовник Олеся Александровна – кандидат экономических наук, доцент, доцент кафедры финансов и кредита, Харьковский национальный университет строительства и архитектуры (ул. Сумская, 40, Харьков, 61002, Украина)

E-mail: solodovnico@rambler.ru

Solodovnik Olesia O. Interests and Benefits of the Public-private Partnership Parties

The aim of the article is to determine the interests of participants of modern public-private partnerships and the evidence for the benefits that they receive in such an interaction, to develop effective mechanisms to encourage business activity in this area and the formation of communication strategies for each project, a public-private partnership. Study of historical aspects of the formation and development of partnership between the state and business has allowed establishing of changes in the targets of modern public-private partnerships, which are fleshed out in the context of the work of state, private and public. Based on analysis of the unique characteristics of each of the partners it was found that this form of cooperation contributes to a fuller realization of their inherent functions to minimize their "weakness" and additional benefits in the form of benefits. As a result of the study were identified and systematized advantages of public and private partners, which they acquire in this interaction, as well as the benefits of the project implemented on public-private partnership. It was reasoned that dissemination of this information to potential partners and the public will contribute to the development of public-private partnership in Ukraine and provide a positive public perception of the relevant projects. Prospects for further research in this direction are the development strategy of public-private partnership in Ukraine and recommendations for the creation of communication strategies for public-private partnership.

Key words: public-private partnership, the partnership interests of the participants, the advantages of a partner.

Bibl.: 11.

Solodovnik Olesia O. – Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Finance and Credit, Kharkiv National University of Construction Engineering and Architecture (vul. Sumska, 40, Kharkiv, 61002, Ukraine)

E-mail: solodovnico@rambler.ru

Більшість подій останнього часу, що відбуваються в Україні, вимагають пошуку нових чинників економічного зростання та підвищення рівня довіри суспільства до влади. Безумовно, для подолання проблем, породжених стрімкою динамікою сучасного життя, протиставлення наявних кількісних параметрів економічного розвитку недостатньо. Державі необхідно зосередити увагу на використанні механізмів, які дозволяють і відновити ділову активність суб'єктів господарювання, і забезпечити суспільні інтереси. Одним із таких механізмів, ефективність якого доведена світовим досвідом, є державно-приватне партнерство (ДПП).

Проблеми впровадження режиму ДПП у господарську практику почали ґрунтовно досліджуватися в нашій країні тільки протягом кількох останніх років, тому поки що не сформовано цілісної системи теоретико-методологічних підходів до розвитку такого формату відносин держави і бізнесу в Україні. Окремі аспекти цієї проблематики розглядаються у працях таких вітчизняних вчених, як: І. В. Богдан [1], О. М. Головінов [2, 3], І. В. Запатріна [4], О. М. Москаленко [5], К. В. Павлюк [6], В. П. Полуянов [7], А. І. Федулова [8] та інші. На сьогодні залишається нерозв'язаною низка проблемних питань, зокрема, не вироблено науково обґрунтованих підходів до мотивації державних і приватних партнерів до такої співпраці та не вибудовано механізм обміну інформацією між ними і суспільством стосовно переваг створених партнерств, відсутність яких гальмує розвиток ДПП в Україні.

Мета статті – визначити інтереси учасників сучасних державно-приватних партнерств та обґрунтувати переваги, яких вони набувають у такій взаємодії, для вироблення дієвих механізмів стимулювання ділової активності у цій сфері і формування комунікативних стратегій для кожного проекту ДПП.

Застосування окремих механізмів партнерства держави і бізнесу має давню історію, а пов'язана з ними наукова проблематика вже кілька століть «досліджується ученими країн з ринковою економікою, де відбувалися значні зміни в системі економічних відносин держави і приватного сектора в контексті ліберально-консервативних доктрин» [3]. Аналіз теорії та практики розвитку партнерських відносин між державою і бізнесом дозволяє виокремити такі основні етапи:

1 етап: XVII – XIX ст. – етап трастовий, за якого майно, що належить засновнику, передавалося в розпорядження довірчого власника, але дохід з нього отримували бенефіціари [9];

2 етап: XIX – 80-ті роки XX ст. – етап концесійний, за якого юридичній або фізичній особі надавалося право на створення та управління об'єктом концесії з метою задоволення громадських потреб на підставі концесійного договору на платній та строковій основі [9];

3 етап: початок 90-х років XX ст. – теперішній час – етап сучасного ДПП, який характеризується започаткуванням приватної фінансової ініціативи, появою і розвитком нових форм ДПП, поширенням ДПП у широкому спектрі секторів економіки, формуванням глобальних партнерств. Основними передумовами розвитку такого формату відносин на рубежі XX – XXI ст. стали:

- ✦ необхідність здійснення значних капіталовкладень у модернізацію об'єктів інфраструктури, які через свою стратегічну, економічну та соціальну значущість не можуть бути приватизовані;

- ✦ якісна трансформація економічної та соціальної функцій держави і потреба у підвищенні ефективності їх виконання, неадекватність умовам цивілізаційного розвитку інструментарію фіскальної, інвестиційної, науково-технічної та промислової політики і політики регіонального розвитку;
- ✦ створення умов справедливої конкуренції на ринках товарів і послуг, у т. ч. і суспільних, необхідність підвищення конкурентоспроможності економіки країни та окремих її суб'єктів;
- ✦ криза системи державних фінансів, зростання фіскальних дисбалансів, впровадження жорстких бюджетних обмежень;
- ✦ зростання недовіри в тріаді «державна – бізнес – суспільство» у країнах з транзитивною економікою, пов'язане з прорахунками при проведенні реформ в економічній і соціальній сфері.

Звернення до історичних аспектів формування і розвитку партнерських відносин держави і бізнесу дозволяє виявити певні зрушення у визначенні цілей формування сучасних державно-приватних партнерств. Так, якщо на початку 90-х років XX ст. такі партнерства ініціювалися переважно для вирішення проблем економіки – фінансування капіталомістких або малоприбуткових галузей економіки, розвитку інфраструктури, зниження бюджетного дефіциту на всіх рівнях державного управління, підвищення якості публічних послуг, механізм подальшого роздержавлення власності, то на початку XXI ст. цільові орієнтири таких партнерств стали носити більш загальний характер – реалізація суспільнозначущих і пріоритетних для держави проектів, вирішення важливих для усього суспільства соціально-економічних проблем.

Термін «державно-приватне партнерство» чітко вказує на те, що одним із партнерів є держава. Держава, як представник суспільства і влади, забезпечує задоволення потреб суспільства у публічних благах (*public goods*), підтримку державних повноважень і функцій та розвиток нових соціально значущих функцій, які виникають у умовах глобалізації. У зв'язку з цим на державу, як на суб'єкт влади, у сфері ДПП покладаються такі функції:

- ✦ **цілевизначення** – визначення цілей розвитку ДПП у країні та цілей конкретного проекту ДПП, які мають бути орієнтовані на довгострокові інтереси суспільства;
- ✦ **стратегічне планування та програмування** – розробка концепції, стратегії, прогнозів і програм розвитку ДПП, їх узгодження з формами макроекономічного планування в інших сферах економіки (суспільне виробництво, грошово-кредитна, бюджетно-фінансова, інвестиційно-інноваційна, зовнішньоекономічна та ін.);
- ✦ **організація** – формування інституціонального середовища для розробки і реалізації партнерських проектів, що передбачає визначення організаційно-правових засад взаємодії державних партнерів з приватними партнерами та принципів ДПП, створення органів управління, визначення приватних партнерів, встановлення взаємозв'язку між партнерами, органами управління та громадськими інститутами, розробка конкретних механізмів ДПП, норм, нормативів, методик і т. п.;

- ✦ *регулювання* – вплив держави, як суб'єкта регулювання, на об'єкти державного регулювання економіки (економіка регіонів, економічні сфери, сектори економіки, процес ціноутворення, діяльність підприємств і організацій, підприємницька діяльність та ін.) і зв'язки між ними, за допомогою якого досягається бажаний стан розвитку ДПП у разі виникнення відхилення від заданих параметрів. Використання різних методів державного регулювання та їх комбінації дозволяє органам державної влади впливати на активність державних і приватних партнерів і стейкхолдерів шляхом створення сприятливих умов для розвитку ДПП з метою отримання суспільно корисних результатів. Регулювання охоплює головним чином поточні заходи щодо усунення відхилень, що виникли, від програмно-цільових настанов;
- ✦ *контроль* – безпосередній контроль за виконанням заходів і завдань, досягненням цільових орієнтирів державних програм. На державу також покладаються обов'язки «об'єктивного арбітра, що стежить за дотриманням правил кожною за сторін» [10].

У сучасній економіці «державна є повноправним власником, господарюючим суб'єктом, наділеним відповідними функціями і повноваженнями» [3]. «Накопичений до теперішнього часу арсенал форм і методів ДПП дозволяє при збереженні найважливіших об'єктів державної власності передавати частину повноважень власника приватному сектору. Маються на увазі, насамперед, такі функції, як спорудження, експлуатація та утримання об'єктів виробничої і соціальної інфраструктури» [11]. Така відмова влади від значної частини своїх адміністративно-господарських функцій відрізняє угоди про ДПП від інших державно-приватних угод і дозволяє покращити виконання державою її основних функцій, а також використати підприємницькі здібності приватних партнерів для підвищення ефективності результатів проекту та збільшення її власного комерційного ефекту.

Інша сторона ДПП – приватний партнер, природно є більш ефективним суб'єктом господарювання, оскільки йому притаманні висока мобільність, гнучкість і оперативність у прийнятті рішень, схильність до інновацій та прийняття ризику, що дозволяє швидше адаптуватися до змін у зовнішньому середовищі і більш ефективно використовувати комерційні можливості. Знання тонкощів виробничого процесу, багатий досвід ведення переговорів, складання контрактів і здійснення контролю за їх виконанням, ефективне управління та практичне застосування сучасних технологій фінансового менеджменту роблять приватний сектор набагато ефективнішим менеджером проектів.

Основний мотив, яким керується у своїй господарській діяльності приватний партнер і на реалізацію якого спрямовує свої зусилля і засоби, полягає в отриманні максимального прибутку, незалежно від сфери діяльності. «Причому стратегічно мислячий бізнес вибудовує свої пріоритети в першу чергу не просто під розмір прибутків, а в інтересах стійкості одержання доходів від проектів» [10]. Використовуючи таку форму спільної діяльності з державою, як ДПП, підприємства приватного сектора і підприємці – фізичні особи отримують можливість проявити свою бізнес-активність у раніше недоступних для них

сферах ділової та функціональної активності суспільства й розширити таким чином межі своєї діяльності. Загальносвітова тенденція зростання попиту на суспільні послуги, збереження якої прогнозується в майбутньому, дає підстави для висновку, що діяльність у цій сфері стає гарантованим джерелом довгострокового доходу. Можливість стабільно одержувати й збільшувати протягом тривалого часу дохід приваблює приватний сектор, особливо в умовах загострення макроекономічної ситуації, коли попит на інших ринках скорочується. До того ж участь у реалізації суспільнозначущих проектів забезпечує позитивну соціальну рекламу й репутацію приватного партнера, що сприяє зростанню попиту на його продукцію, а також є проявом його корпоративної соціальної відповідальності, забезпечення стандартів якої є обов'язковою умовою допуску компанії на ринки інших країн та міжнародні фінансові ринки.

Приватний сектор, як партнер держави, забезпечує підприємницьку ініціативу, знання, навички та досвід комерційної діяльності, часткове або повне фінансування проекту, оновлення виробничих фондів і впровадження сучасних форм організації виробництва, збереження навколишнього середовища через використання інноваційних технологій та енергозбереження, ефективне управління проектом і ризиками, що виникають у процесі його реалізації. Він, як правило, здійснює оперативну діяльність на різних стадіях проекту: участь у його розробці й оформленні договірних угод, фінансування, створення предмета проекту й введення його в дію, експлуатація результатів проекту, збирання плати зі споживачів, проведення розрахунків з партнерами, повернення (передача) державному партнеру активів у примноженому вигляді тощо.

Розвиток ДПП супроводжується істотним розширенням простору для вільного руху приватного капіталу. При цьому приватні структури отримують можливість інвестування в ті галузі, які раніше були недоступні для них, оскільки вважалися сферою державних капіталовкладень. Але приватні партнери мають різний інвестиційний потенціал, тому не всі з них можуть використати ці можливості у повному обсязі. Так, проекти ДПП, що ініціюються на транспорті та в дорожньому господарстві, у ЖКГ, енергетиці, сфері телекомунікацій тощо, через їх високу вартість і ризикованість можуть бути реалізованими тільки за умови участі в них партнерів, здатних акумулювати значні за обсягами фінансові потоки та адекватно розподіляти ризики не тільки між безпосередніми партнерами по проекту, а й залучати до цього інституції фінансового ринку.

Досвід розвинених країн свідчить про те, що такими потужними фінансовими партнерами держави ставали великі компанії, фінансово-промислові групи, фінансові і банківські групи, міжнародні фінансові інституції, ТНК. Водночас, «у більшості країн, що розвиваються, коло суб'єктів, які могли брати участь у проектах ДПП у галузях інфраструктури, обмежувалося ТНК» [1], що пояснюється, зокрема, недостатнім розвитком великого бізнесу цих країн. Дієздатні великі корпорації виробляють конкурентоспроможну продукцію, забезпечують раціональне співвідношення спеціалізації національного виробництва, наповнюють державний та місцеві бюджети. Їх участь у проектах ДПП зазвичай веде до збільшення пропозиції інфраструктурних послуг і підвищення їх якості, а також суттєвого зростання бюджетних надходжень. Водночас, такі компанії завжди прагнуть зайняти монопольне стано-

вище на ринку за рахунок інших його учасників, тому без належного регулювання відносин у сфері ДПП проникнення капіталу потужних приватних структур у стратегічні та інфраструктурні галузі може призвести до заміщення державної монополії приватною монополією.

Як свідчить практика, режим ДПП буде сприйматися суспільством позитивно в тому випадку, якщо він сприяє максимально повній реалізації цілей сталого розвитку і забезпечує високі соціальні стандарти. Для суспільства, як глобального споживача публічних послуг, головна перевага ДПП полягає у збільшенні кількості та загальної доступності таких послуг, можливості їх отримати в найкращій спосіб вищої якості за кращою ціною. Але ДПП здатне не тільки забезпечити громадські потреби щодо отримання якісних товарів, робіт і послуг та підвищення добробуту населення, а й стати діалоговою платформою кооперації інтересів і запобігання конфліктам між суспільством і владою / суспільством і бізнесом, об'єднати населення навколо значущих ідей і створити необхідні умови побудови цивілізованого громадянського суспільства. Усе це зумовлює необхідність й актуальність вибудовування комунікаційного процесу, що передбачає постійний обмін інформацією між органами виконавчої влади, приватними структурами і населенням.

Отже, до основних переваг, що отримує держава від партнерства з приватним сектором, можна віднести:

- ✦ зниження навантаження на державне управління та підвищення ефективності виконання завдань, які стоять перед урядами, у досягненні суспільних цілей;
- ✦ стимулювання інноваційної активності суб'єктів господарювання і розвитку вітчизняної науки;
- ✦ збільшення інвестиційних можливостей органів влади й активізація внутрішнього та іноземного інвестування пріоритетних для держави і органів місцевого самоврядування проектів;
- ✦ підвищення ефективності функціонування системи державних фінансів і розширення фіскального простору для реалізації завдань соціально-економічного розвитку країни;
- ✦ підвищення ефективності управління державним / комунальним майном;
- ✦ підвищення якості та доступності послуг виробничої і соціальної інфраструктури;
- ✦ зниження ризиків чи їх перерозподіл у бік бізнесу.

Приватний сектор, як сторона ДПП, набуває таких основних переваг:

- ✦ розширення інвестиційних можливостей;
- ✦ отримання доступу до нових ринків, проникнення у раніше недоступні для приватного сектора сфери економічної діяльності і розширення спектра його продукції;
- ✦ зниження невизначеності при прийнятті рішень та полегшення роботи з органами влади у процесі оформлення дозвільної документації, що необхідна для реалізації проекту;
- ✦ збільшення загальної прибутковості бізнесу та зростання масштабу капіталізації підприємств – учасників партнерства;
- ✦ зменшення ризиків;
- ✦ сприятливі умови інноваційного розвитку;
- ✦ розвиток кадрового потенціалу компанії;

- ✦ реалізація соціальної стратегії, що ґрунтується на принципах соціальної відповідальності.

Вирішуючи свої конкретні завдання, кожен партнер вносить у загальний проект власну «ексклюзивність», тому проекти ДПП мають ряд переваг порівняно з проектами, що реалізуються державним і приватним партнером одноосібно, а саме:

- ✦ підвищення статусу проекту за рахунок участі держави на засадах рівності, поділу повноважень і відповідальності з приватним сектором;
- ✦ високе суспільне значення у середньо- та довгостроковій перспективі, більша технологічна ефективність для суспільства.
- ✦ єдині або принаймні погоджені цілі держави і бізнесу, врахування їхніх інтересів і використання переваги впливу на економічні процеси;
- ✦ стабільні довгострокові відносини між державою і приватними партнерами, які не обмежуються часом здійснення однієї транзакції, відсутність будь-якої дискримінації прав партнерів;
- ✦ визначення приватного партнера на основі проведення відкритого конкурсу;
- ✦ прийняття партнерами загального ризику за проектом на спільних засадах та обґрунтований його розподіл між державою і приватними структурами, виходячи з їх можливостей ефективно управляти ризиками.
- ✦ гнучкість та оптимізація рішень, що схвалюються в рамках реалізації проекту, «скорочення транзакційних витрат, пов'язаних з невизначеністю ринкового середовища і властивими йому ризиками, з веденням переговорів і складанням контрактів, здійсненням контролю за їх виконанням» [2];
- ✦ можливість залучення технічної та фінансової допомоги міжнародних організацій розвитку;
- ✦ зниження вартості проекту і витрат часу на його реалізацію;
- ✦ справедливий розподіл комерційних вигод від проекту, формування інноваційних джерел прибутку;
- ✦ «підвищення ефективності використання кадрових ресурсів проекту та його менеджменту» [6].

ВИСНОВКИ

Кожна зі сторін ДПП має власні інтереси, унікальні ресурси і характеристики, узгодження і поєднання яких сприяє більш повній реалізації властивих державі та приватному сектору функцій, що забезпечує умови для досягнення цілей суспільного розвитку, з одного боку, і реалізації підприємницьких ініціатив задля отримання прибутку – з іншого. Поєднання зусиль сторін партнерства дозволяє їм мінімізувати наявну власну «слабкість» і набути додаткових вигод у формі переваг. Для запобігання конфлікту інтересів учасників ДПП і забезпечення позитивного сприйняття суспільством проекту необхідно розробляти комунікативні стратегії для кожного проекту, що реалізується в такому форматі, і налагодити постійний обмін інформацією між органами виконавчої влади, приватними структурами і населенням. Завдяки такій циркуляції інформації бізнес і громадськість виявляються поінформованими щодо цілей і умов проекту ДПП, а також переваг, які може надати поєднання зусиль держави та влади у його реалізації, й відповідних теоретичних застережень. Публічна влада, у свою чергу, отримує «зворотній зв'язок», який

включає в себе сприйняття або несприйняття партнерства, його підтримку чи протистояння йому, пропозиції щодо вдосконалення процесу формування державно-приватних партнерств і сфер їх поширення.

Вважаємо, що перспективами подальших досліджень у даному напрямі є розробка стратегії розвитку ДПП в Україні та рекомендацій щодо формування комунікативних стратегій для проектів ДПП. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Богдан І. В. Переваги та ризики участі іноземних інвесторів у проектах публічно-приватного партнерства / І. В. Богдан // *Економіка і прогнозування*. – 2013. – № 2. – С. 43 – 54.

2. Головінов О. М. Державно-приватне партнерство в інноваційній сфері / О. М. Головінов // *Вісник економічної науки України*. – 2010. – № 1. – С. 47 – 51.

3. Головінов О. М. Теоретичні засади і прикладні аспекти державно-приватного партнерства / О. М. Головінов, Л. А. Дмитриченко // *Економіка та держава*. – 2010. – № 9. – С. 4 – 8.

4. Запатріна І. В. Публічно-приватне партнерство в Україні: перспективи застосування для реалізації інфраструктурних проектів і надання публічних послуг / І. В. Запатріна // *Економіка і прогнозування*. – 2010. – № 4. – С. 62 – 86.

5. Москаленко О. М. Соціально-економічні результати технологічного державно-приватного партнерства у світі та проблеми його використання в Україні / О. М. Москаленко // *Економічна теорія*. – 2011. – № 4. – С. 15 – 25.

6. Павлюк К. В. Державно-приватне партнерство як механізм фінансування збереження екосистем / К. В. Павлюк, Н. В. Дегтярь // *Фінанси України*. – 2012. – № 9. – С. 83 – 93.

7. Полуянов В. П. Світова практика державно-приватного партнерства в інфраструктурному забезпеченні комунального господарства / В. П. Полуянов // *Економіка України*. – 2012. – № 9. – С. 78 – 88.

8. Федулова Л. І. Фінансові аспекти державно-приватного партнерства / Л. І. Федулова // *Фінанси України*. – 2012. – № 12. – С. 79 – 92.

9. Мостепанюк А. В. Світовий досвід реалізації проектів державно-приватного партнерства / А. В. Мостепанюк // *Економіка та держава*. – 2011. – № 11. – С. 82 – 85.

10. Брайлівський І. А. Інтереси і вигоди приватного сектора в державно-приватному партнерстві / І. А. Брайлівський // *Бізнес Інформ*. – 2013. – № 8. – С. 232 – 236.

11. Безбах Н. В. Державно-приватне партнерство як альтернативна форма приватизації в Україні / Н. В. Безбах // *Економіка та держава*. – 2011. – № 6. – С. 139 – 142.

REFERENCES

Bohdan, I. V. "Perevahy ta ryzyky uchasti inozemnykh investoriv u proektakh publichno-pryvatnoho partnerstva" [The benefits and risks of participation of foreign investors in projects in public-private partnerships]. *Ekonomika i prohnozuvannia*, no. 2 (2013): 43-54.

Brailivskiy, I. A. "Interesy i vyhody pryvatnoho sektora v derzhavno-pryvatnomu partnerstvi" [Interest and the private sector in public-private partnership]. *Biznes Inform*, no. 8 (2013): 232-236.

Bezbakh, N. V. "Derzhavno-pryvatne partnerstvo yak alternatyvna forma pryvatyzatsii v Ukraini" [Public-private partnerships as an alternative form of privatization in Ukraine]. *Ekonomika ta derzhava*, no. 6 (2011): 139-142.

Fedulova, L. I. "Finansovi aspekty derzhavno-pryvatnoho partnerstva" [Financial aspects of public-private partnerships]. *Finsyansy Ukrainy*, no. 12 (2012): 79-92.

Holovinov, O. M. "Derzhavno-pryvatne partnerstvo v innovatsiinii sferi" [Public-private partnerships in innovation]. *Visnyk ekonomichnoi nauky Ukrainy*, no. 1 (2010): 47-51.

Holovinov, O. M., and Dmytrychenko, L. A. "Teoretychni zasady i prykladni aspekty derzhavno-pryvatnoho partnerstva" [The theoretical basis and practical aspects of public-private partnerships]. *Ekonomika ta derzhava*, no. 9 (2010): 4-8.

Mostepaniuk, A. V. "Svitovi dosvid realizatsii proektiv derzhavno-pryvatnoho partnerstva" [Global experience in implementing public-private partnerships]. *Ekonomika ta derzhava*, no. 11 (2011): 82-85.

Moskalenko, O. M. "Sotsialno-ekonomichni rezultaty tekhnolohichnoho derzhavno-pryvatnoho partnerstva u sviti ta problemy ioho vykorystannia v Ukraini" [Socio-economic outcomes of technological public-private partnerships in the world and the problems of its use in Ukraine]. *Ekonomichna teoriia*, no. 4 (2011): 15-25.

Poluianov, V. P. "Svitova praktyka derzhavno-pryvatnoho partnerstva v infrastrukturalnomu zabezpechenni komunalnoho hospodarstva" [World practice of public-private partnerships in infrastructure maintenance utilities]. *Ekonomika Ukrainy*, no. 9 (2012): 78-88.

Pavliuk, K. V., and Dehtiar, N. V. "Derzhavno-pryvatne partnerstvo yak mekhanizm finansuvannia zberezhennia ekosystem" [Public-private partnerships as a mechanism for financing conservation of ecosystems]. *Finsyansy Ukrainy*, no. 9 (2012): 83-93.

Zapatrina, I. V. "Publichno-pryvatne partnerstvo v Ukraini: perspektyvy zastosuvannia dlia realizatsii infrastrukturykh proektiv i nadannia publichnykh posluh" [Public-private partnership in Ukraine: Prospects for the use of the implementation of infrastructure projects and public services]. *Ekonomika i prohnozuvannia*, no. 4 (2010): 62-86.